

Emlékezet és elvágyódás

Hunya Gábor gyűjteménye

CS. TÓTH JÁNOS

Kohán Képtár, Almásy-kastély (Török torony), Gyula, 2018. X. 7-ig

Miként köthető a magyar és román kortárs képzőművészet egymáshoz? Milyen mércét állítanak egymás elé az alkotók belül Európán, de a határ két oldalán? Mit láthatunk abból az aktuális tematikából, ami a mai művészeket foglalkoztatja? Milyen érzelmi-értelmi szempontok alapján válogatott gyűjteményéből a gyermekkora és ifjúsága városába visszatérő Hunya Gábor?

Ezek a kérdések teszik izgalmassá azt a kiállítást, amelyet Gyulán két helyszínen rendeztek. Gazdag gyűjteményének egy részét az általa elgondolt tartalmi koncepció alapján rakta csokorba. A Kohán Képtár mellett az Almásy-kastély Török tornya adott teret az alkotásoknak.

A közgazdász kutató indergazdag környezetben töltötte ifjú éveit. A szülői házban festmények vették körül a mindennapokban. Felőttként a 90-es évek elején ragadta el a gyűjtési vágy, és azóta tégláról téglára építi gyűjteményét. Izgalmas szerencsejáték a jövőre fogadás, de Hunya Gábor gyűjtőkedvét a művek és az alkotójuk iránti tisztelet motiválja. Leginkább El Kazovszkij, Sugár János, Birkás Ákos és Újházi Péter kvalitásos műveiből van komoly anyaga. S alighanem keveseknél található itthon olyan kollektív kortárs román művekből, mint nála.

A művek jó, tiszta szellemű munkák, szándékoltan feszegetik a művészet határait. Ezeket az alkotásokat úgy lehet élvezni, mint valami vizuális különlegességet, ami megérinti a rechehátyát és megragadja a lelket, nem ritkán az összművészet erejével hatva.

Gondolati tételekre bontva tárta elénk kollektívját. *Vágyak és emlékek álcázva* a címe annak az egységnek, ahol El Kazovszkij műveit prezentálja. A hat olaj vagy vegyes technikával készült táblakép tematikája az ismert motívumokhoz kötődik. Teátrális közegben jelennek meg égi kísérőink (*Angyal Ostia falai előtt*), az állati torzók és kedvenc vándora (*Fej nélküli hattyú, Vándorállat Vénusszal, Állat a színházban*). Két olajképen az egyensúlyozás

EL KAZOVSZKIJ: *Állat a színházban*, 2000, olaj, vászon, 100×130 cm, HUNGART © 2018

vizuális megjelenítésének sajátos, kazovszkijos felfogását érhetjük tetten (*Téli napforduló, Vándorállat libikókán*). Emellett egy nagyhatású plasztika is helyet kapott a képek szomszédságában (*Kaszás angyal irodalomjegyzékkel*).

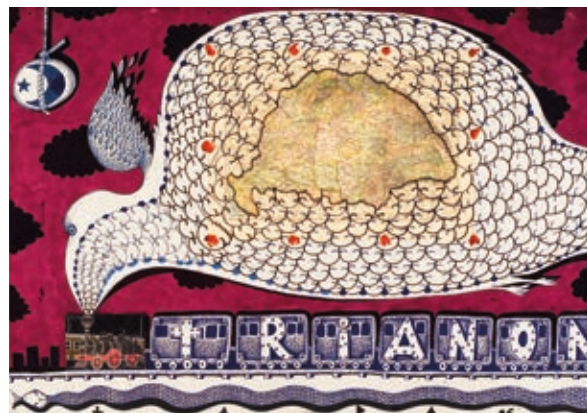
A következő etap elnevezése: *Emlékezés a közel-múltra*. Azonos téma, a csillag a központi alakzata a *2 META* (Maria Manolescu-Romelo Pervolovici) és Pincehelyi Sándor (*Csillag-utcakő*) műveinek. A *2 META* képét a fogadótérben láthatjuk erőteljes megjelenésben (*EuRoFlag-Ro*). Borsos Lőrinc Magyarország jelenlegi térképformáját ábrázolja fekete háttérben, fekete síkban. Nemes Csaba olajképén békésen megfér egymás mellett a városzéλι táj az emeletes házakkal és a bódéval, benne nagy méretű zászlót lengető figura. A magyar trikolór és az árpádsávos lobogó egy rúdon került ábrázolásra. Ebbe a szakaszba sorolta a kiállítás Bukta Imre közvetlen életterét szurreálisan bemutató olajképét, amelyen csempeapplikáció is van (*Kövesdi domboldal*). Nádler István szellemi, történelmi tartalmat művészi erővel kifejező képét is itt találjuk e gondolat jegyében (*Temesvár, 1989. december 23.*). (Itt jegyezzük meg, hogy

NEMES CSABA: *Flaneur*, 2008, olaj, vászon, 140x200 cm, HUNGART © 2018

Nádlernek van egy alkotása – a két nemzeti zászló egyedien összekötve – a Gyulai Román Gimnázium aulájában, amelynek az átadását egy nagy román–magyar politikai eseményre várták korábban, de az sohasem következett be – szerencsére a mű azért ott látható.)

Az „Élmények és vágyak”-gondolat mögé két profán témát metafizikus térré emelő festő sorolódott. Kiderült, hogy Ioana Batranu (*Terített asztal*) és Vojnich Erzsébet (*Kis szénhányó*) filozófiája hasonlatos, de előbbi expresszív vehemenciával, míg utóbbi meditatív módon közelít épülethez, szobabelsőhöz. A perspektívát kedvelő és a figurát is ábrázolásuk tárgyává tevő művészek kaptak még helyet ebben a szegmensben, például Birkás Ákos (*Exercise, 47.BBS, Fej, Tükröződések*). Dimitru Gorzo *Három asszony* című akril-vászon képe a belépéskor fogadja a látogatókat. A folklorisztikus öltözetű román asszonyok egy letűnt diktatúrából menetelnek kifelé egykedvű monotóniával. Szűcs Attila (*Nő sötét háttérrel*), illetve Fridvalszki Márk (*Hagere Perspektíve*) alkotásai is adekvátan megfeleltek Hunya Gábor artisztikus válogatási elveinek. Szirtes János (*Ármány és szerelem*), valamint Marilena Preda-Sanc (*Szív, Well cooked*) művei arról tanúskodnak, hogy a tapasztalat határán túli, az érzékeinkkel még éppen felfogható vizuális tartományok is elérhetőek a befogadó számára.

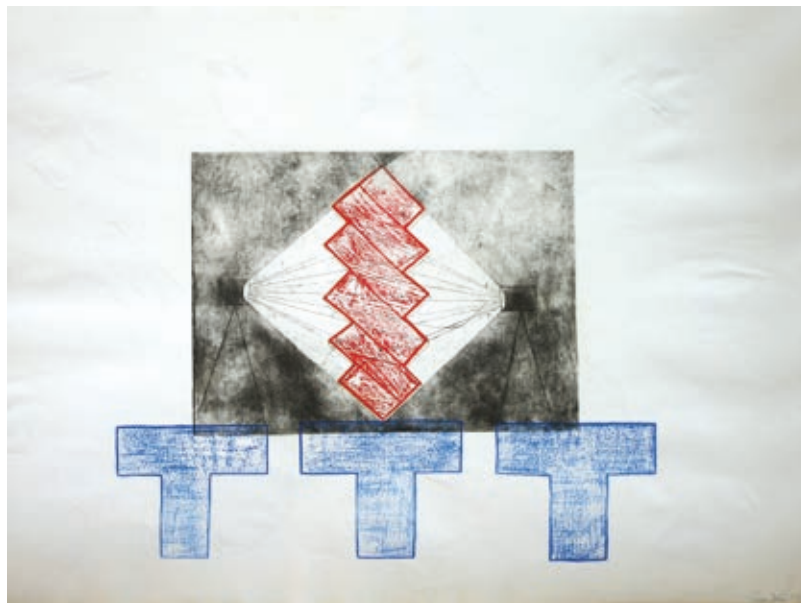
SORIN TARA: *Trianon*, 2006, tus, marker, papír, 70x100 cm, HUNGART © 2018

Kissé az egykori szocreális kifejezés fricskája a Társadalmilag elkötelezett művészet gyűjteményi rész elnevezése. Sugár János *A három T* című munkája a tervekkel ellentétben nem kapott falat, pedig a gyűjtemény fontos darabja, hiszen szemléletesen jelzi a lecsavarozott T-kkel, az egypárti idők lektorálási, zsűrizési, öncenzúrázási mechanizmusának visszafogó attitűdjét, az alkotómunkára gyakorolt negatív hatását. Dimitru Gorzo (*A birkák a börtönben zebrák?*), valamint Teodor Graur (*STARS, Csizmák*) munkái direkt politikai utalások felmutatásával vallanak egy diktatúra szemléletes motívumairól. Kapcsolódik ehhez, mert a szabadságot hiányolja, Horváth Tibor képe (*Process, kívül tágas projekt*) is, amikor a budapesti Hősök terét egy terített asztalra

emlékeztető tágasságban láttatja. Sugár János *Wash your dirty money with my art* címet viselő munkája azt sugallja, hogy groteszk gondolatokkal is lehet a képzőművészetnek hatásos jelentéstartalma. Sorin Tara tussal készült két munkáján (*ROMANIA ETERNAL LIE, Trianon*) sajátos történelmi jelképeket mutat fel, és ezzel szól a mához. Ujházi Péter meglepető képi mitológiával veti el a múlt századi művészetfelfogást, helyette szellemi izgalomra csábít (*Magyar tájképfestő, Jóhet bármi*). A K. J. színház *Recordjelenet* elnevezésű képén magát Kádár Jánost látjuk udvartartásával – egy tyúkot „mérlegelnek” a vörös szívvel ellátott köpenyt viselő elvtársak. Találón ebben a gondolatkörben kapott helyet Németh Ilona *Mikor elvitték...* (*kívül tágas projekt*) című, egy performanszt megörökítő fotója. Lőrinc Lilla két kompozíciója tárgyakat ragad ki a kontextusból, és ezáltal kelti új életre azokat (*Pápmobil, Maszk*). Szemléletes tartalmi zárásként – Sugár János *Elnézést/Scuse* című köztéri táblája került kihelyezésre a Kohán Képtár légtérébe. A műnek egyébként marosvásárhelyi előzménye is volt, amikor az egyik főúton került fel a házak közé.

Az installációs térben, a tárlókban olyan munkák kaptak teret, amelyek a létezés differenciált módjait, mindennapjaink abszurd és profán gondolatait, tárgyait teszik nagyító alá. Lényegében az eddig említett képzőművészek munkái kaptak teret ebben a tárlásban is. Rátonyi Kinga izgalmas plasztikáit (*Rózsák és nefelejcskek*) kell még megemlíteni. Porcelánból ilyen kedves „párnácskákat” csak humoros megközelítésben érdemes befogni.

SUGÁR JÁNOS: *A három T*, 1987, szita, rézkarc, nyomott papír, 70×100 cm

Az Almásy-kastély Török tornyában Borsos Lőrinc *Nemzeti térdeplés műcsoport*, 2009–2012 című videója látható. Emellett három olyan abszurd futballpályát alkotott Borsos, ami a társadalmi közbeszéd e gyakori témáját kizökkenti a hétköznapiságból (*Pályák – Les, Pályák – Magas labda, Pályák – Középkedés*). Különös értelmezési lehetőséget kínáltak ezek a művek, mert a gyulai megnyitó órájában kezdődött az oroszországi labdarúgó világbajnokság.

Hunya Gábor vizuális művészetet népszerűsítő tevékenysége kapcsán sokakhoz jutott, juthat el a kortárs képzőművészet. A két nemzet alkotóinak műveit látva megállapíthatjuk, hogy nincs domináns különbség, sőt egyikük-másikuk között mintha vonzalom, szimpátia alakult volna ki, pedig sohasem találkoztak. A magyar és román képzőművészek gyulai prezentációja izgalmas, unikális válogatás. Lényegében a kulisszák mögé enged betekintést, szinte egyenesen a gyűjtő szívébe látunk.

DUMITRU GORZO: *Cím nélkül* (Három asszony), 2004, akril, vászon, 76×90 cm, HUNGART © 2018